

Jordbrugsuddannelse på Frederiksberg 1956-2005

KVL 1956-1990

Jørgensen, Søren Storgaard

Published in:
Historien om LIFE: 150-års jubilæum

Publication date:
2008

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Jørgensen, S. S. (2008). Jordbrugsuddannelse på Frederiksberg 1956-2005: KVL 1956-1990. *Historien om LIFE: 150-års jubilæum*.
http://www.150aar.life.ku.dk/Fortellinger/Campusliv/jordbrugsuddannelse_Frederiksberg.aspx

KVL 1956-1990

*Af Søren Storgaard Jørgensen
Pensioneret lektor i kemi
Institut for grundvidenskab
KVL*

1956 - 1959**Faste rammer og udenadslære**

Efter at have gået i skole i 9 år, gennemført de krævede tre års arbejde ved praktisk landbrug "efter det fyldte femtende år" og været på landbrugsskole, blev jeg optaget som landbrugsstuderende ved Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole 1. september 1956. Der blev optaget i alt ca. 200 studerende, fordelt med ca. 80 på hver af veterinær- og landbrugsstudierne og resten nogenlunde ligeligt fordelt på de fire små studieretninger, landinspektør-, havebrugs-, skovbrugs- og mejeribrugsstudierne. Kønsfordeling er ikke registreret i Højskolens beretninger fra den gang, men der var færre end 10 piger blandt de 200.

Studiet begyndte med at alle nyoptagne studerende samlet blev budt velkommen i det klassiske auditorium 7 (senere 1-01), først af direktør, professor i landmåling, N. Thorkil-Jensen (Højskolen fik ikke lov til at bruge rektortitlen før ét par år senere). Derefter blev alene de nye landbrugsstuderende tilbage i auditoriet og blev så budt velkommen, om man så må sige i egen fagkreds, af formanden for landbrugslærergruppen, dette år professor i jorddyrkning, F. Steenbjerg. Hermed var så overstået, hvad min senere vejleder, kemiprofessor A. Tovborg Jensen, kaldte "kulthandlingen i auditorium 7".

*Professor
N. Thorkil-Jensen*

*Professor
F. Steenbjerg*

Envejs kundskabsmeddelelse

Samme dag kl. 11 fik vi den første kemiforelæsning, og så var studiet ellers i gang. Hvad mere er, så vidste vi, hvad vi skulle lave de næste knap tre år, bogstavelig talt fra dag til dag og time for time for at blive landbrugskandidater. Med mindre man dumpede undervejs, for så tog det jo noget længere tid. Studieplanen indeholdt udelukkende obligatoriske kurser og undervisningsformen var overalt forelæsninger, for en række fags vedkommende suppleret med laboratorie- eller andre praktiske øvelser, især i de naturvidenskabelige grundfag de første halvandet år. De sidste to år var præget af landbrugsfag i alle afskygninger, planteavl og jorddyrkning, husdyr fra heste, køer og svin til høns, landbrugshistorie, landbrugsmaskiner, -historie, -geografi og -økonomi, tegning (ingen forelæsninger!) samt landmåling, der foregik i Jægersborg Dyrehave i en sommerferie. Selvstændigt speciale eller tilsvarende var endnu ikke indført. Ej heller teoretiske øvelser på mindre hold.

Forelæsninger holdtes med kun ganske enkelte undtagelser af professorerne. Dagsskemaet, 6 dage ugentlig, bestod af fire forelæsninger i forskellige fag kl. 8 -12, således at man startede med "akademisk kvarter", hvilket betød, at f.eks. kl. 8 betød præcis kl. 8.15 med slut kl. 9.00, så vi havde et kvarter til at nå et andet lokale, f.eks. på Rolighedsvej. Når professoren kom ind i auditoriet, rejste alle sig op, og satte sig igen efter et professoralt nik. I den folkehøjskole tradition jeg kom fra, hed den form et foredrag og man rejste sig først som tak, når foredraget var til ende.

Forelæsningerne i det mest omfattende første-års fag, kemi, som senere skulle blive mit fag, var fælles for alle studieretninger, bortset fra landinspektørerne. Det varede hele første år, 2 semestre. Kemiforelæsningerne var typisk illustrerede med en række forsøg, udført af professoren undervejs. Udstyret var på forhånd stillet op efter en afprøvet drejebog af en videnskabelig medarbejder, hjulpet af en betjent. Alligevel var det mest spændende for

tilhørere/tilskuere, om der kom lidt mere røg eller et lidt større brag end forudset. Det skete af og til. Derudover blev de tre tavler i auditoriet brugt flittigt undervejs. I min tid dog ikke helt så intensivt som af den senere professor i organisk kemi, Anders Kjær, der ikke sjældent tog kridtet i højre hånd og tavlesvampen i venstre, så det gjaldt om at opfatte de reaktionsskemaer, der kunne ses mellem hans udstrakte arme, inden guldkornene forsvandt under svampen!

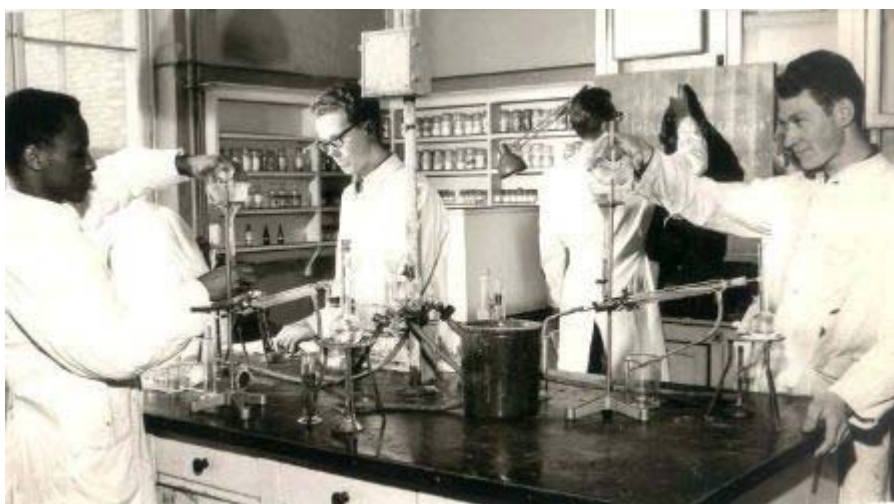
På et tidspunkt hen i forløbet, blev nogle af forelæsnings timerne brugt til eksaminatorier. De bestod i, at professoren i stedet for hele tiden selv at tale, efter en deltagerliste kaldte en tilfældig tilhører op til tavlen til overhøring. Disse timer var populære blandt studerende, ikke mindst for at få en ide om, hvad man kunne blive spurgt om til eksamen. Men det skete, at en og anden lod som om han ikke var der, når han blev kaldt op. Det var jo heller ikke rart at komme til at dumme sig foran hele auditoriet. Den sidste dag før eksamen meddelte Tovborg dog, at "ved eksaminatorierne skal vi finde ud af, hvad De ikke kan, til eksamen skal vi finde ud af, hvad De kan"!

Omgangsformer

Jo, lærere og studerende var Des, og professorer tiltaltes i tredje person ved titel. Studerende var dus indbyrdes og med laboratoriebetjentene. Lærerne var det slet ikke. De sagde for de flestes vedkommende De, efternavn og f.eks. Dr. til dem, der havde en sådan grad, også selv om de havde været daglige kolleger i mere end en menneskealder.

Det skal også nævnes, at kemifaget var så stort og frygtet, at langt de fleste studerende gik til manuduktion, dvs. betalte for ekstraundervisning om aftenen på små hold oprettet typisk af kemistuderende fra Københavns Universitet eller unge kandidater, der godt kunne bruge lidt ekstra penge. Jeg var en af de yderst få landbrugsstuderende, der var for nærig til den slags og mente, at det måtte gå, når jeg gav lærebøgerne en ekstra skalle. Denne manuduktionspraksis var lidt en torn i øjet på kemiprofessoren, og nogle år senere lykkedes det da også at skaffe penge til, at der kunne etableres supplerende teoretisk undervisning på små hold som en del af Højskolens undervisningstilbud.

Laboratorieundervisningen i kemi bestod i 3 x 3 timer hver uge i begge semestrene.

For mit vedkommende lå timerne kl. 15-18, torsdag, fredag og lørdag. Hvert laboratorium skulle af pladsmæssige grunde bruges til fire hold om ugen og man var så hensynsfuld, at de der boede længst væk, fik øvelserne kl. 12-15 (jeg boede i Fjords Alle inden for tre minutters gå afstand og kunne gå hjem og læse i de tre timer mellem forelæsninger og laboratorieøvelser). Holdfordelingen var i øvrigt således, at studieretningerne var blandet på de enkelte hold. Tovborg havde den holdning, at alle havde godt af at være sammen med nogle, der ikke tilhørte den samme gruppe som de selv. Han fandt, at veterinærstuderende, der havde studentereksamen, burde påvirke os andre med deres almene dannelse, mens landbrugerne, der i stedet havde arbejdet mindst tre år i det praktiske landbrug, kunne lære veterinærerne at stå tidligt op om morgenen og gøre tingene, bare fordi de nu skulle gøres!

Indholdet i laboratorieøvelserne bestod i, at den enkelte studerende efter en trykt vejledning skulle analysere en stofprøve, som laboratorieunderviseren havde blandet sammen – efter metoder som i princippet ikke havde ændret sig, siden Højskolens første kemilærer, C.T. Barfoed havde indført dem 80-90 år tidligere, og som derfor ikke krævede ret meget udstyr. Som man så heller ikke havde. Det satte os ikke i stand til at udføre tidssvarende analyser, men man kunne godt lære noget kemi af det. Og der var en 10 timers praktisk eksamen i laboratoriet, hvor man på samme vis skulle analysere en udleveret prøve uden at kommunikere med kammeraterne undervejs. Det foregik under opsyn af en lærer, som havde undervist på kurset. Jeg husker at ham, der passede på mit hold, følte sig foranlediget til et antal gange i løbet af dagen at råbe ud over lokalet "Hver mand sin analyyyyse". I de andre fag var øvelserne tidsmæssigt mindre omfattende og der var ikke eksamen i dem.

Forelæsningerne i de mange fag var noget forskellige både i form og indhold. I og med at kun professorerne forelæste, var der kun få af dem, der havde prøvet det før udnævnelsen til professor, og for en del af dem krævede det nogen øvelse, før den

enkelte fandt sin form. Jeg husker dog ikke, at vi fandt dette et specielt problem, blot det faglige indhold var værd at komme efter. Begrebet pædagogik eksisterede i hvert fald ikke. Mange illustrerede deres forelæsninger med mange store hånd tegnede tavler, udvalgt til hver enkelt forelæsning og fremviste præparater eller friskt materiale til de relevante fag.

Lærebogsmaterialet var meget forskelligt fra fag til fag. I zoologi og kemi brugtes i rimeligt opdateret form gamle hæderkronede bøger som Boas' zoologi fra 1888 og Niels Bjerrums uorganiske kemi fra 1916, i et par andre fag brugtes ligeledes ikke helt nye bøger, som ikke var opdaterede, men bare udsolgt og derfor måtte handles fra det ene studenterhold til det næste. Andre professorer havde selv skrevet lærebøger udgivet enten af Højskolen eller som stencildupligerede hefter produceret af De Studerendes Råd, som på det tidspunkt så småt havde startet den virksomhed, der senere blev til egentligt forlag, trykkeri og boghandel. Enkelte forelæsere havde ikke anbefalet nogen lærebog overhovedet. Da det åbenbart havde stået på i årevis, var der tidligere studerende, der havde lavet referater af forelæsningerne i disse fag og fået dem stencileret. Så var det op til de studerende at følge med i, om det nu også nogenlunde passede med det, professoren nu forelæste. En nytiltrådt professor i min tid havde overtaget sin forgængers lærebog, som han imidlertid ikke brugte. Så der var ikke andet at gøre end tage grundige notater under forelæsningerne og renskrive dem, når man kom hjem. Det var særdeles lærerigt, men var kun overkommeligt for et enkelt fags vedkommende på den fagtrængte "2.del". Året efter havde den pågældende selv skrevet lærebogsmateriale. Alt lærebogsmateriale var på dansk, men nogle lærere anbefalede også engelsksproget litteratur som supplerende læsning uden for pensum.

Eksamen

Med det fagligt meget vidtspændende og kun treårige studium kunne det jo ikke undgås, at vi ikke fandt alle fagene lige interessante, selv om alt var obligatorisk eksamensstof. Heldigvis var der stor spredning i, hvad de enkelte studerende havde lyst til at fordybe sig i fagligt. Men med den noget barske eksamensstruktur og [karakterskala](#) var det vel ikke mærkeligt, at det store spørgsmål: "Hvad skal vi kunne til eksamen" fik en overvældende plads i, jeg tror, alle studerendes hoveder.

Der var mundtlig eksamen i alle fag, bortset fra tegning, landmåling og agrikulturkemi, endnu et kemisk øvelseskursus, hvor der var en todages(!) laboratorieeksamen. Mundtlig eksamen foregik helt bogstaveligt ved et grønt bord, hvor der sad to eksterne censorer og professoren og der lå en række sedler med bagsiden opad. Man trak en, gav den til professoren, der vendte sedlen og gav spørgsmålet, og så var man i gang. Ikke noget med forberedelsestid her. Det varede typisk ca. 20 minutter og så kunne man gå udenfor og afvente dommen. I en række fag var der både mundtlig og skriftlig eksamen, typisk 4 timer uden hjælpemidler.

Eksamensnervøsitet var udbredt blandt studerende som følge af strukturen, men nok også fordi mange af den tids landbrugsstuderende ikke tidligere havde gået i en eksamensskole. Man forsøgte så godt som muligt at sætte sig ind i, hvordan de enkelte eksaminatorer "var" i eksamenssituationen, hvilke spørgsmål der blev stillet, om man selv skulle fortælle eller bare svare, når der blev spurgt etc. Der spredte sig naturligvis allehånde rygter fra hold til hold og de blev jo blot mere udpenslede, jo oftere de blev videregivet. De konkrete historier forbeholdes jubilæumssammenkomster for gamle holdkammerater! En enkelt eksaminator havde ry for at kunne eksaminere en lygtepæl til UG, mens andre blev betragtet som de rene slagtere. På landbrugsstudiet var i min tid den sidste type dog gået på pension flere år tidligere. Men rygterne levede og der var historier om, at typen fortsat fandtes på veterinærstudiet.

Afslutningsvis er det dog vigtigt at nævne, at forholdet mellem lærere og studerende bestemt ikke kun var præget af eksamensfrygt. Jeg mener generelt, at der opstod rigtig mange gode relationer mellem lærere og studerende, når den enkelte havde fundet den lærer, hvis fagområde var det, han havde mest lyst til at gå i dybden med – noget, der ofte førte til, at de studerende anstrengte sig ud over studiets eksamenskrav. Dette afspejles også i det stigende antal studerende, der i disse år fulgte op på grunduddannelsen med to års specialkursus i et bestemt fag. Det var disse kurser, der i årene lige efter blev formaliserede til licentiatstudier og senere igen til Ph.d. studier.

Valgsystemet (1970'erne)

Ansvar for egen uddannelse – hvor langt?

Set i bakspejlet er der ingen tvivl om, at indførelsen i 1972 af det, der kom til at hedde valgsystemet, var det største og mest principielle spring i uddannelsesstrukturen på Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole i hele 1900-tallet. Ud over det konkrete, lokale aspekt afspejler både dets oprettelse og dets senere nedlæggelse også nogle mere overordnede holdningsændringer i samfundet, ændringer der knytter de sig til årene op til halvfjerdserne og igen – modsat rettede - et par årtier senere.

I løbet af 1960'erne var der gennemført en del mindre ændringer i opbygningen af agronomstudiet: Kravet om tre års praktisk uddannelse før studiet var blevet reduceret til et år, medens der var indført krav om større teoretisk uddannelse før studiet, f.eks. dokumenteret ved optagelsesprøve. I selve studiet var der kommet en selvstændig hovedopgave som afslutning og der var indført liniedeling på det sidste studieår i henholdsvis planter, husdyr, økonomi eller teknik.

Men hen imod slutning af årtiet opstod der både på Højskolen og i landbrugserhvervets top ønske om en mere gennemgribende ændring af studiet. Dels for at frembringe bedre uddannede rådgivere til landbruget, men også for at muliggøre yderligere specialisering med henblik på at øge agronomernes erhvervsmuligheder. Samtidig hermed var der i landspolitiske kredse startet overvejelser over gennemgribende ændringer af strukturen af de højere uddannelser i Danmark. Det såkaldte planlægningsråd fremsatte således i 1970 bl.a. et forslag om oprettelse af en fælles basisuddannelse for alle biologiske højere uddannelser i Københavnsområdet, placeret under Københavns Universitet på Nørre Fælled. Dette forslag vakte ikke umiddelbar begejstring på KVL, nok især fordi det ville have

medført, at væsentlige dele af KVL's uddannelser i givet fald ville være blevet placeret der og altså flyttet væk fra Højskolen.

Det store spring fremad

Om det var som følge af forslaget om biologisk basisuddannelse vides ikke, men i alt fald nedsatte det daværende fagråd for landbrugsvidenskab en arbejdsgruppe bestående af lærere, studerende og repræsentanter for agronomforeningen og med den opgave at fremkomme med et forslag til en helt ny studiestruktur for agronomstudiet. Gruppen arbejdede hurtigt og fremsatte i begyndelsen af 1971 et forslag, der i den grad brød med den tidligere struktur, hvor praksis var et vigtigere adgangskrav end teori, hvor alle studieaktiviteter var obligatoriske og, hvor eksamen blev bestået ved gennemsnit af "dele".

I forslaget indgik bl.a. følgende:

1. Praksis bortfaldt og studentereksamen blev indført som adgangsbetingelse
2. Alle studieaktiviteter blev pointsat som mål for aktivitetens omfang og bestået hver for sig. Deleksamener blev således afskaffet. Kandidateksamen var bestået, når den studerende havde bestået aktiviteter til i alt 80 – 90 point afhængig af valg af studieaktiviteter.
3. Alle kurser blev valgfrie for den enkelte studerende. Mundtlig eksamen blev stort set afskaffet, standardeksamensform for kurser blev en 4 timers skriftlig prøve med hjælpemidler.
4. Der skulle bestås et (stort) antal af de valgfrie kurser og hovedopgave var obligatorisk.
5. Praktik, volontørtjeneste og projektarbejde kunne indgå valgfrit som pointgivende indenfor grænser.

I april 1971 blev forslaget præsenteret for især typiske aftagere af agronomer ved en uddannelseskonference i agronomforeningens regi. Konferencen er refereret i Ugeskrift for agronomer nr. 20, 1971 over ikke mindre end 18 sider. Efter at udvalget havde redegjort for forslaget omtalte rektor H.. C. Aslyng neutralt forslaget om biologisk basisuddannelse. Det sidste fik ingen tilslutning, mens der var fuldt tilslutning til forslaget om et valgssystem. Der var ingen betænking ved at indføre en så udstrakt valgfrihed for den enkelte studerende, ud over at nogle lagde vægt på, at de fleste kurser ud over første år havde "bundne forudsætninger" i form af krav om beståelse af bestemte forudgående kurser før kurset valgtes.

Efter konferencen blev forslaget tiltrådt på KVL og af de højere instanser og sat i værk september 1972. På det tidspunkt havde yderligere mejeri-, levnedsmiddel- og hortonomstudiet, linien for gartneri og frugtavls tilsluttet sig valgsystemet, for mejeri og levnedsmiddelstudierne dog med et mindre antal obligatoriske kurser indbygget. På højskolens institutter og afdelinger medførte den nye struktur med det samme en modernisering af eksisterende kurser og oprettelse af mange nye, dels fordi det længe havde været tiltrængt af faglige grunde, men nok også, fordi man nu skulle til at konkurrere om studentertilslutningen. Hvis der havde været en frygt for, at de studerende skulle vælge de "nemme" kurser og fravælge sværere, men overordnet vigtigere kurser, blev den i hvert fald gjort til skamme.

Der var således heller ingen betænkeligheder, da det få år senere blev besluttet at erstatte "bundne" med "ønskede" forudsætninger, hvor det blev den studerende selv, der fik ansvar for at forudsætningerne var i orden. De bundne forudsætninger havde vist sig at give administrative vanskeligheder og kunne medføre urimelig studieforlængelse for de, der dumpede i et forudsætningsfag.

Når det viste sig muligt i et hug at flytte så meget af ansvaret for uddannelsernes indhold fra institutionen til den enkelte studerende, er der næppe tvivl om, at det i nogen grad hænger sammen med den almindelige frigørelse, der fandt sted i disse år. Ikke alene "68 oprøret" men også den åbningsproces, som nogle år tidligere var gået i gang i universitetsverdenen, såsom afskaffelsen af det såkaldte "professorvælde" etc. For uddannelseskonferencens tilslutning kan det have haft betydning, at de fleste aftagerrepræsentanter selv var agronomer, der måske godt kunne have tænkt sig lidt mere valgfrihed, da de var studerende under den gamle ordning, og at det ville have givet dem en bedre uddannelse.

I afsnittet om situationen i halvfjerdserne forsøges det at give et indtryk af, hvordan uddannelsens struktur og dagligdag var nogle få år efter, at valgsystemet var indført, og både lærere og de studerende, værende og kommende, var indstillet på, at det var sådan det var. Men udviklingen står jo ikke stille og går man endnu en halv snes år frem i tiden kom nye ideer igen på banen.

Fordeling af ansvar - frem eller tilbage?

Midt i 1980'erne var man kommet så langt på afstand af ungdomsoprøret og den gennemførte forkastelse af den gamle studiestruktur i 1972, at nogen begyndte at tænke på nye større ændringer. Ideerne blev kanaliseret igennem studienævnsystemet, som den gang havde ansvaret for studiestrukturen. De overordnede ideer, der vandt tilslutning, gik i to retninger:

1. Valgfriheden måtte indskrænkes, fordi man mente, at det var for let for studerende at "snyde" sig igennem systemet ved kun at vælge lette, inferiøre kurser, så institutionen ikke kunne påtage sig ansvar for at udstede eksamensbevis på et sådant grundlag. Synspunktet huskes mere som udtryk for en holdning end baseret på dokumentation for, at der faktisk var tale om "snyderi".
2. Valgfriheden burde styres således, at det ikke alene skulle være muligt at vælge projektarbejde som en del af uddannelsen, men at en stor del af uddannelsen skulle bestå af "problemorienteret, projektor organiseret" gruppearbejde. Dette synspunkt fremførtes især af studenterrepræsentanter og nogle yngre lærere i studienævnene ud fra en opfattelse af, at disse former ville give et bedre billede af arbejdsformer i det virkelige liv efter kandidateksamen end den traditionelle kursusundervisning.

De to principielt forskellige synspunkter gav anledning til mindre ændringer i løbet af sidste halvdel af firserne og materialiserede sig endeligt i studieplanen af 1992, iværksat 1993/94. I denne studieplan er indbygget den overordnet besluttede opdeling af de højere uddannelser i en bachelordel på 3 år efterfulgt af en kandidatdel på 2 år, afsluttet med henholdsvis et bachelorprojekt og et speciale. Dette kom hermed til at gælde for alle KVL's uddannelser på nær veterinærstudiet.

For skovbrugs- levnedsmiddel- og landskabsarkitektstudiet, blev herudover en lang række grundfags- og studieretningsspecifikke kurser gjort obligatoriske. Det var fortsat muligt at vælge kurser herudover, men naturligvis i langt mindre omfang. Der kunne fortsat vælges projektarbejde i tilsvarende omfang som tidligere. Det var samtidig af ministeriet besluttet, at levnedsmiddeluddannelsen skulle ske i samarbejde med DTU, således at den enkelt studerende skulle tage obligatoriske kurser etc. begge steder.

For kurser inden for agronom- og hortonomstudierne blev kun grundlæggende matematik, statistik og kemi gjort obligatoriske. Men projektarbejde blev gjort obligatorisk i stort omfang: Allerede i første semester et grundlæggende MOP (metode og projekt) kursus, et projekt i 3. semester og temaprojekter både på bachelor- og kandidatstudiet. Valgfrie kurser, så meget som der var plads til, men der var en vis valgfrihed med hensyn til hvilke emner, de enkelte projekter skulle indeholde.

Sammenlignet med valgsystemet fra 1972 er den enkelte studerendes valgfrihed og ansvar, som det ses, i høj grad blevet begrænset. Det ses ikke, at betegnelsen "valgsystemet" i studiehåndbøgerne er eksplicit besluttet afskaffet, men i løbet af halvfemserne gik man over til i stedet at bruge betegnelsen "de naturvidenskabelige uddannelser" for alle andre end veterinæruddannelsen, der aldrig havde tilhørt valgsystemet.

1977-80

Formløshed og frihed under ansvar

På dette tidspunkt var jeg kommet over på den anden side af katederet, som lektor, underviser og eksaminator i et kemifag. Omkring fem år tidligere var valgsystemet indført for alle studieretninger undtagen veterinærstudiet. Det senere så forkætrede ungdomsoprør var heller ikke gået helt sporeløst hen over institutionen.

I 1976 blev der i alt optaget 370 studerende fordelt på 7 studieretninger. Af disse var 38 % kvinder.

	Optagelsestal 1977	
	M	K
Veterinærstudiet	57	42
Agronomstudiet	93	41
Hortonomstudiet, Gartneri og frugtavl	15	18
Hortonomstudiet, Anlægslinien	9	9
Skovbrugsstudiet	20	1
Levnedsmiddelstudiet	13	19
Mejeribrugsstudiet	15	5
Licentiatstudiet	20	7

Landinspektørstudiet var i 1974 blevet overført til Aalborg Universitetscenter omtrent samtidig med, at et nyt levnedsmiddelstudium var blevet oprettet ved KVL. Adgangskravet var nu studentereksamen for alle studier og de normerede studietider var blevet længere samtidig med, at der var indført en selvstændig skriftlig hovedopgave (senere speciale), der kunne indeholde et eksperimentelt arbejde. Og Ørstedes karakterskala var blevet erstattet med 13 skalaen i hele universitetsverdenen i 1971. Det forøgede studentertal var blevet muligt i kraft af, at det meste af byggeriet på arealet mellem Thorvaldsensvej og Rolighedsvej med auditorier, øvelseslaboratorier og højhuset "i midten" var blevet gennemført i årene 1965-73.

	Normerede studietider 1977:
Veterinærstudiet	5½ år
Agronomstudiet	4 år
Skovbrugsstudiet	6 år inkl. 1 års praktik
Hortonomstudiet - Gartneri og frugtavl	4 år
Hortonomstudiet - Anlægslinien	5 år inkl. 1 års praktik
Levnedsmiddelstudiet	4½ år
Mejeribrugsstudiet	5 år inkl. 1 års praktik

Ruskursus og nye undervisningsformer.

Nyoptagne studerende blev som før modtaget med en velkomsttale, nu i det nye og større auditorium 3-01 i højhuset af rektor H.C. Aslyng. Men derefter tog alle, hver studieretning for sig, på et ruskursus, der varede en uge

og foregik i spejderhytter og lignende ydmyge steder fordelt på Sjælland tilpas langt væk fra KVL. Disse kurser var indført samtidig med valgsystemet og havde både et fagligt og et socialt formål: At de nye studerende skulle hjælpes til at forstå valgsystemets muligheder og faldgruber og f.eks. vælge fagligt hensigtsmæssigt, ikke mindst i begyndelsen af studiet, hvor det kunne være svært at forstå grundfagenes nødvendighed, før man gik i gang med de mere studieretningsspecifikke kurser. Endvidere de muligheder, der også var for at lave selvstændigt pointgivende projektarbejde af forskelligt omfang, enten alene eller flere studerende sammen (med gruppeeksamen!). De nye studerende måtte også lære at bruge den medindflydelse på højskolens ledelse, de havde fået i kraft af den styrelseslov for universiteterne, som var en følge af ungdomsoprøret, men som faktisk holdt stand, med mindre modifikationer, indtil en gang i halvfemserne.

Den sociale del omfattede ligeledes hjælp fra de medbragte instruktører, bestående af ældre studerende og de første år også (yngre) lærere. Det kunne antage forskellige former for at "komme hinanden ved" eller udtrykt mere klassisk som af gamle Levin til sine børn (H. Nathansen: Indenfor Murene, 1912) "Lær at hjælpe hinanden. Hvad skulle der ellers være at lære", som citeret af føromtalt Tovborg Jensen i en velkomst til nye studerende allerede i 1964.

Når man derefter gik i gang med de valgte aktiviteter, var undervisningsstrukturen den samme som før med fire forelæsninger om formiddagen, men med den forskel, at de studerende ikke længere rejste sig op, når professoren kom ind samt, at andre end professorer kunne holde forelæsninger. Der var fortsat øvelser, i laboratorier eller som teoretiske øvelser, om eftermiddagen.

Overheadprojektoren var ved at vinde indpas ved forelæsninger som erstatning for nogle af de store tavler, og som tekstunderlag til aflastning af hukommelsen for både lærer og studerende. Det var i disse år, at lommeregneren blev allemandseje og kunne mere og mere. Konkrete beregningseksempler og opgaver kunne nu tillægges mere vægt uden, at man behøvede at tage højde for den tid det ville have taget at udføre beregningerne manuelt. EDB, for ikke at tale om PC og internet var vi slet ikke nået til. Nogle år senere ændrede man forelæsningsformen fra 45 min. ad gangen til 2 gange 35 min. ad gangen med 10 min. pause imellem. Nogen mente, at det skulle være mere effektivt. På et tidspunkt kom det til diskussion, om forelæsningsformen overhovedet var værd at bevare, hvilket bl.a. gav anledning til følgende indlæg i de studerendes blad ØH i 1978:

"Før og nu, eller skal vi også til forelæsning i morgen?

- Jeg haver bemærket, at de daglige Lectiones publicæ er til liden eller ingen Nytte, efterdi nogle faa Personer frequentere de samme, heller af Curiositet og for at gjøre sig kiendt af Lærerne, end for at undervises. De faae desforuden paa disse Steder just ikke at høre, hvad de forlange at vide, men hvad Lectores behage at recitere. Ikke at tale om, at utallige Bøger nu omstunder i alle Materier ere skrevne; saa at Ungdommen derudover med større Nytte læse deslige Bøger, som med flid ere udarbejdede, end hører, hvad som i en Hast sammenskrives og reciteres.

- Det kunne være nyttigere, hvis Lectores bleve forvandlede til Responsores, saaledes, at de paa visse Tider og Steder lode sig indfinde for at svare til de Spørgsmaal, som af den studerende Ungdom bleve dem foresatte; for at sige dem, hvad de forlangede at vide, og forklare for dem, hvad de ikke kunne forstaae, udi de Bøger og Skrifter, hvis Læsning de tilforn havde recommenderet dem.....

- Ludvig Holberg: Moralske Tanker, 1774)"

Hannes og Ilse's indlæg i ØH nr. 9 viser, at den samme observation er gyldig i dag, 234 år senere, om end "Curiositet" og "giøre sig kiendt af Lærerne" synes at være erstattet af avislæsning, søvn og strikning. Om dette er en forandring til det bedre, kan læseren selv finde ud af. Men kan den gamle moralists forslag til forvandling bruges i dag? Det tror jeg det kan i mange tilfælde..

Om end brugen af lærerne som "responsores" forøgedes, så overlevede forelæsningsformen alligevel, formentlig også takket være, at det senere blev obligatorisk for ph.d. studerende at gennemgå et pædagogisk uddannelsesforløb også omfattende forelæsningsformen. Om end mulighederne for selvstændigt projektarbejde blev forøget og anbefalet, er det næppe heller tilfældigt, at Den gyldne Tyr, som er de studerendes præmiering af årets bedste underviser, næsten hvert år fortsat er tildelt for den bedste indsats som forelæser.

Lærebogsmateriale var nu ofte store engelsksprogede bøger evt. suppleret med lærerens egne noter, sjældnere læremateriale alene skrevet af læreren, i så fald beregnet på at kunne opdateres med få års mellemrum. Tidligere tiders store autoritative værker på dansk tror jeg ikke længere anvendtes.

Med valgsystemet afskaffedes også mundtlig eksamen i næsten alle kurser, ikke mindst på baggrund af et massivt studenterønske. De daglange laboratorieeksamener blev ligeledes afskaffet. En firetimers skriftlig eksamen, oftest med hjælpemidler tilladt, blev standard kursuseksamensform. Dette sammen med valgfriheden, enkeltfagsbeståelse, reeksamen og indførelsen af 13 skalaen tog næsten helt luften ud af tidligere tiders eksamensskræk. Naturligvis var der nogen, der dumpede et eller flere fag, men det var langt fra så stor en katastrofe som tidligere. Det var også blevet mere naturligt at opsøge læreren, såvel undervejs i forløbet, som efter en mindre vellykket eksamen. Ligesom der nu også eksisterede formelle muligheder for eksamensklage. Der var nu kun en ekstern censor, senere blev denne erstattet af en intern censor.

Det var også i disse år, at man gik over til at alle var dus, det være sig lærere, tekniske medarbejdere eller studerende. For de yngre lærere faldt dette naturligt, men kunne i overgangsperioden give sig lidt bizarre udslag blandt de ældre. En proklamerede, at han kun ville være dus med dem, der kunne tale hans modersmål (vestjysk) eller kørte på motorcykel, én anden mente godt, han kunne være dus med yngre mandlige kolleger, men ikke med de kvindelige, der fortsat tiltalte med De, fru/frk og efternavn! Men det var kun en overgang.

Martin Bakken, mbak@life.ku.dk - siden er sidst opdateret d.11. november 2008

Udskrift fra:<http://www.150aar.life.ku.dk> - 30. november 2008, kl. 12:12
Ophavsretten tilhører
Informationerne må alene anvendes til eget ikke-kommercielt brug.
http://www.150aar.life.ku.dk/Tidslinje/Campusliv/Jordbrugsuddannelse_Frederiksberg/Soren.aspx
